

ANADOLU İMAM HATİP LİSELERİ VE İMAM HATİP ORTAOKULLARI

“GENÇ KÂŞIFLER”

MÜZE İLE YERİNDE EĞİTİM ETKİNLİKLERİ

Uygulama Kılavuzu

2018-2019

GİRİŞ

Müzeler, insanlığı aydınlatmak amacıyla toplumların tarihi, kültürel, sanatsal, bilimsel, teknolojik ve medeniyet mirasını yansıtan, insanlığın gelişimi, doğa olaylarının oluşumu ve teknolojinin geçirdiği değişim vb. konuları araştıran, bilim ve sanat eserleri ile yer altı ve yer üstü zenginliklerini toplayan, koruyan, sergileyen ve yaşatan kurumlardır.

Günümüzde müzeler bilimin, kültürün, tarihin, sanatın, kısacası geçmiş, bugün ve yarının izlerinin yaşatıldığı önemli öğrenme ve gelişme alanları; diğer bir deyişle hayat boyu öğrenme kapsamında değerlendirilebilecek yaygın eğitim kurumlarıdır. Müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılması ile gerçek nesnelere görerek, duyarak, dokunarak, uygulayarak hatta yaşayarak gerçekleşen öğrenme çok yönlü, dinamik, motive edici, kalıcı, eğlenceli, etkileşimli ve katılımcı olduğu gibi okul-öğretmen-öğrenci-müze ilişkisini tesis etmeye ve geliştirmeye de ciddi katkı sağlayacaktır.

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü olarak öğrencilerimizin insanlığın tarih, kültür, edebiyat, medeniyet, sanat, bilim ve teknikle ilgili mirası ve gelişim sürecini kavramalarına destek olmak; bu alanda araştırma ve çalışmalara ilgi duymalarını sağlamak; kültür düzeylerini yükseltmek; okul müze projeleri hazırlayarak ve müzeleri sık sık ziyaret etmelerini sağlayarak öğrencilerde müzeler hakkında olumlu duygular oluşturmak, bilgi ve estetik bakış açısı kazandırmak; somuttan soyuta eğitim ilkesi doğrultusunda, çok uyarıcı ve zengin bir eğitim ortamında öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı ve kalıcı öğrenmeler edindiği nitelikli bir eğitim-öğretim süreci oluşturmak/hazırlamak ayrıca öğretmenlerimizin mesleki gelişimine katkı sunmak amacıyla 81 ilimizde uygulanmak üzere "Müze İle Yerde Eğitim" projesi gerçekleştirilmektedir.

Bu bağlamda öğrencilerimizin İslam bilim ve teknoloji tarihi müzeleri, bilim merkezleri, gezegen evleri, planetaryumlar; bilim, endüstri, arkeoloji, etnografya, sanat, tarih, doğa tarihi ve jeoloji müzeleri; Atatürk ve Türk büyükleri, Türk ve İslam eserleri, vakıf eserleri, müzik/musiki ve hat sanatları müzesi; kent müzeleri, askerî müzeler, anıt müzeler, müze evler, ormancılık, tasarım, çevre müzeleri; açık hava müzeleri, panoramik müzeler, genel ve özel müzeler, belediyelere, eğitim kuruluşlarına ve üniversitelere bağlı müzeler ile sanal müzeler vb. yerleri il/ilçe/okul müdürlüklerimizce hazırlanan programlar çerçevesinde ziyaret etmeleri sağlanacaktır.

KAPSAM

İmam hatip ortaokulları ve Anadolu imam hatip liselerinde uygulanacak olan Müze İle Yerde Eğitim Etkinlikleri usul ve esaslarını kapsar.

DAYANAK

- Millî Eğitim Temel Kanunu
- Millî Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği
- Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği
- Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği
- Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği

GENEL ESASLAR

Etkinliklerin planlanması, organizasyonu, izlenmesi, ziyaret ve eğitim faaliyetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla aşağıda belirtilen çalışmalar yapılır:

1. Etkinliklerin yazılı, görsel ve dijital ortamlar kullanılarak tanıtım ve duyuruları yapılır.
2. Yapılacak etkinliklerle ilgili tanıtım ve eğitim faaliyetlerinde kullanılmak üzere ilgili mevzuata uygun afiş, flama, pankart, broşür, kitap, dergi, CD/DVD, belgesel, film, video vb. e-çerikler gibi yazılı, görsel ve dijital materyaller hazırlanır veya temin edilerek öğrencilere dağıtılır.
3. Proje 81 ilimizde "takdir belgesi" almayı hak eden öğrenciler başta olmak üzere imam hatip ortaokulu öğrencileri ile Anadolu imam hatip liselerindeki 9, 10 ve 11. sınıf öğrencilerini kapsar.
4. Projenin koordinasyonundan il ve ilçelerdeki din öğretimi birimleri sorumludur.
5. Faaliyetlere öğrenciler ile öğretmen ve veliler gönüllü olarak katılır.
6. Etkinlikler kapsamında eğitim/seminer/konferans/söyleşi programları, kurslar, proje çalışmaları, kulüp çalışmaları, sergi, atölye çalışması, kitap okuma, geziler, yarışmalar gibi çeşitli aktiviteler planlanır.
7. Etkinlikler, gerekli planlamalar yapılarak, uygun görülen zaman dilimlerinde okul müdürlüklerinin organizesi ile gerçekleştirilir.
8. Müze/merkez müdürlükleri ile işbirliği yapılarak müze uzmanlarının eğitim ve tanıtım amacıyla okulları ziyaret etmeleri sağlanır.
9. Ziyaret edilmesi planlanan müze, ören yerleri, bilim merkezleri, gezegen evleri ve planetaryumlardan daha aktif ve verimli bir şekilde yararlanılabilmesi için; Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün ilgili birimleri ve taşra teşkilatları, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılır.
10. Düzenlenecek gezi ve etkinliklerle ilgili her türlü planlama, uygulama, organizasyon gözetim, izleme, denetim ve rehberlik faaliyeti Bakanlığın ilgili birimleri ve taşra teşkilatı, paydaş kurumlar ile koordineli olarak ilgili mevzuata göre yürütülür.
11. Yapılacak faaliyetlerle ilgili okullarda yeni kulüpler kurulabilir.
12. Kurs ve eğitimlerde ilgili mevzuata göre öğretim üyesi, araştırmacı, yazar, fikir adamı, sanatçı, rehber, panelist, uzman, eğitmen, usta öğretici vs. görevlendirilir.
13. Öğrencilere teorik bilgi vermenin yanı sıra, onların müze şartları çerçevesinde dokunarak, görerek ve duyarak öğrenebilecekleri eğitim süreci planlanmasına dikkat edilir.
14. Müzeye gidilecek en uygun zaman, ziyaret süresi, öğrenci velilerinden gerekli izinlerin alınması vb. konular hassasiyetle planlanır.
15. Proje kapsamında Müzeler Haftası'nda okullarda etkinlikler düzenlenir.
16. Müzelerden doğrudan yararlanma imkânı olmayan okullar tespit edilerek, bu okullarda okuyan öğrencilerin müzeler ya da ören yerleri ile ilgili sanal ortamda bilgi edinmeleri sağlanır.
17. İl/ilçe/okul müdürlükleri maliyetler için uygun göreceği kurum ve kuruluşlarla kendi belirleyeceği şartlarda Genel Müdürlüğü'nün de onayını aldıktan sonra sponsorluk temin edebilir.

UYGULAMA AŐAMALARI

Uygulama üç aőamadan oluőmaktadır:

Ön Hazırlık

- Ziyaret edilmesi düşünölen müzeler, ören yerleri, bilim merkezleri, gezegen evleri ve planetaryumlar, il/ilçe milli eğitim müdürlükleri din öğretimi birimleri tarafından tespit edilir.
- Anadolu imam hatip lisesi ve imam hatip ortaokullarındaki Fizik, Kimya, Coğrafya, Tarih, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler branőlarındaki öğretmenlerden en az iki (2) müze rehber öğretmeni seçilir.
- Ziyaret edilmesi planlanan ilgili kurum ve kuruluşlarla irtibata geçilerek müze rehber öğretmen eğitimi faaliyeti planlanır ve öğretmenler, müze/merkezde yetkililer/uzmanlar tarafından verilecek bir günlük eğitime alınırlar.
- Bu eğitimi il/ilçe millî eğitim müdürlükleri planlar ve uygular. Böylece rehberlik yapacak öğretmenler müze/merkezde sergilenen obje, alet vb. ile icat ve bu icatları yapan bilim adamları ilgili detaylı bilgiler edinirler.
- Ziyaret edilecek müze/merkezde öğrencilerle ilgilenecek görevlilerin de "müze ile yerinde eğitim" konusunda öğretmenlerle birlikte eğitim alması sağlanır.
- Sergilenen eserleri, obje ve aletleri tanıtan afiş, broşür, katalog, dergi, kitap, CD/DVD ve diğer yazılı, görsel, dijital tanıtım materyalleri temin edilerek ziyaret öncesi her okula ulaőtırılır.
- Müze rehber öğretmenleri kendi okullarında konu ile ilgili çalışma toplantısı yapar ve eğitim amaçlı müze/merkez ziyaretinin daha etkin gerçekleştirilmesi hususunda bir çalışma planı hazırlar ve il/ilçe milli eğitim müdürlüğü din öğretimi birimine bildirir.
- Ziyaret öncesinde gerekli öğretim materyalleri hazırlanır, kullanılacak öğretim yöntem ve teknikleri belirlenir.
- İl/ilçe milli eğitim müdürlükleri okulların çalışma planlarını göz önünde bulundurarak ziyaret edilecek müze/merkez müdürlükleri ile işbirliğı halinde sistemli ve verimli bir ziyaret takvimi hazırlar ve bu takvimi resmi bir yazı ile il kültür ve turizm müdürlüğü/müze/merkez müdürlüğüne, okullara ve diğer ilgili kurum-kuruluşlara bildirir.
- İlgili kurumlardan ve velilerden gerekli izinleri alma, gezi giderlerinin tespiti, ulaşım araçlarının sağlanması, eğitim materyallerinin hazırlanması vb. çalışmalar mevzuata uygun olarak hassasiyetle yürütölür.
- Müze ziyaretine katılacak öğrenci sayısı müze yetkilileri ile işbirliğinde belirlenmeli, oluşturulacak her bir grubun yirmi beő (25) kişiyi aşmamasına dikkat edilmelidir.
- Ziyarete gelen öğrenciler için çeşitli hediyeler hazırlanabilir.
- Ziyaret öncesinde öğrencilere müze ve ziyaret kuralları, yapılacak çalışmalar, yanlarına almaları gereken malzemeler, giyim vb. konularda ön bilgilendirme yapılır.
- Öğrenciler müzelerin önemi ve gerekliliğı konusunda bilinçlendirilir ve motive edilir.
- Gezi öncesi öğrencilerin doldurması veya gözlemlerini not edebilmesi için hazırlanan formlar dağıtılabılır.

Müze Ziyareti/Uygulama

Eğitim alan rehber öğretmenler ve müze görevlileri, öğrencilerin müze/merkez ziyaretleri sırasında rehberlik eder, sergilenen objelerin tanıtımını yaparak onlara sanatsal, bilimsel ve kültürel çalışmalarla ilgili bilgiler verir. Arkeoloji müzesi, bilim müzesi, sanat müzesi, etnografya müzesi vb. müze çeşitleri arasındaki farklar öğretilir.

Müze ziyareti şu aşamalardan oluşur:

- Öncelikle müzede bulunan yetkililer/uzmanlar tarafından öğrencilere müze ve sergilenen objelerle ilgili, imkânlar dâhilinde görsel sunum yapılır.
- Müze ziyareti müzenin tamamen gezilmesi değil öncelikli olarak eğitim öğretim kazanımları ile ilgili bölümlerin gezilmesi amacıyla planlanmalıdır. Gerek görülmesi halinde diğer bölümlerin de öğrenciler tarafından gezilmesi planlanabilir.
- Eğitim alan rehber öğretmenler tarafından müzedeki eserler hakkında bilgi verildikten sonra öğrencilerin bireysel inceleme yapmaları için süre verilir. Bu sürenin sonunda, öğrencilerden ilgilerini çeken eserlerden birini seçmeleri ve mümkünse fotoğrafını çekmeleri istenir.
- Gezi sırasında imkân dâhilinde müzede bulunan eserlere ilişkin öğrencilerce bilgilendirme; form, şekil, hacim, teknik, estetik, fonksiyon ve özgünlük boyutlarında eser karşısında tartışma, sorgulama ve değerlendirme; öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri ile el becerilerini geliştirici etkinlikler yapılır.
- Müze gezisinden sonra, öğrencilere bir hafta içerisinde seçtikleri eser hakkında araştırma yapmaları ve eseri kendi dönemine göre canlandırmaları, ayrıca seçtikleri eseri kil, hamur vb. materyallerle çalışmaları istenir.

İzleme ve Değerlendirme

Ziyaretin etkililiğini artırmak ve kalıcı öğrenmeler sağlamak amacıyla ziyaret sonrası yapılacak etkinlikler de planlanmalıdır.

- Müze gezisi sonrası öğrencilerin duygularını, düşüncelerini ve edindiği kazanımları ortaya koymak ve eksikleri gidermek amacıyla ek'teki anket formu doldurulur.
- Müze ile eğitim etkinliğine katılan öğrenciler edindikleri görsellerden de yararlanarak bir plan dâhilinde, öğrendikleri bilgiler doğrultusunda sergilenen, anlatılan nesne ve aletlerle ilgili sınıflarındaki/okullarındaki arkadaşlarını bilgilendirirler.
- Müze ziyaretinden sonraki derslerde müzede bulunan eserlere ilişkin bilgilendirme, form, şekil, hacim, teknik, estetik, fonksiyon boyutlarında sorgulama ve değerlendirme, özgün ve eleştirel düşünme becerileri ile el becerilerini geliştirici etkinlikler yapılır.
- Müze ile eğitim çalışmasında görevli öğretmenler ile eğitim çalışmasına katılan öğrenciler, etkinlik sonrasında okullarında bir araya gelir ve gerçekleştirilen faaliyet ile ilgili bir rapor hazırlar. Hazırlanan raporda projeye ilişkin görüş ve öneriler belirtilir.

EĞİTİM FAALİYETLERİ VE ATÖLYE ÇALIŞMALARI

1. Öğrencilere müzeleri sevdirmek, onlarda ilgi uyandırmak amacıyla imkânlar dâhilinde basit küçük eser onarımları, kil-hamur vb. materyaller kullanılarak üç boyutlu kopya çalışmaları, çömlek yapımı, sikke darbı, seramik, resim, ebru, hat, tezhip gibi atölye çalışması ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirilebilir. Üretilen eserler müze salonlarında veya okullarda sergilenebilir.
2. Müze atölyeleri başta olmak üzere okul müdürlükleri veya halk eğitim müdürlüklerinde kurslar planlanabilir ve öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre katılmaları sağlanabilir.
3. Müzeler, üniversiteler veya okullarda konferans, panel, seminer, söyleşi, uygulamalı anlatım, sergi, yarışma, yayın vb. programlar organize edilebilir.
4. Seramik atölyesinde, temel seramik yöntemlerini öğrenerek kil, kalıp ve yardımcı seramik malzemelerini kullanmaları sağlanabilir.
5. Sanatsal ve bilimsel mirası öğretme ve değerlendirme yapabilmek için sergilenen objelerden hareketle yaratıcı drama, oyun, doğaçlama, keşif, hikâye yazma veya icat aletlerinin aynısını yapma gibi çalışmalar yaptırılabilir.
6. Müzeler öğrenciler tarafından hazırlanan tiyatro oyunlarının oynandığı bir alan olarak değerlendirilebilir.
7. Müze ziyareti ile ilgili bulmacalar, soru kartları vb. hazırlanabilir. Bilmece şeklinde arkeolojiye veya bilimsel ve teknik icatlara yönelik çeşitli sorular sorulur ve kazananlara armağanlar verilebilir.
8. Öğrencilerin sergilenen objenin mümkünse niteliklerini ölçerek, tadararak, dokunarak hangi malzemeden yapıldığını, ölçülerinin ne olduğunu yani objenin nicel özelliklerini anlatması istenebilir. Öğrencilerden, ellerindeki objeyi kimlerin kullanmış olabileceği, hangi dönemde nasıl kullanıldığı ya da ne işe yaradığı, adının ne olduğu ile ilgili fikir yürütmesi istenerek, objeyi tanımlaması sağlanabilir.
9. Ders içi etkinliklerde müzelere, tarihi ve kültürel mirasa ilgiyi arttıracak görsel öğelere, tarihi değer taşıyan bilgi ve belgelere yer verilebilir.
10. Müzelerde tarih, coğrafya vb. branşlarında örnek dersler/uygulamalar yapılabilir.
11. Müzelerdeki tarihi, kültürel, arkeolojik, bilimsel ve teknolojik objelerden faydalanılarak öğrenci etkinlik materyalleri veya kitapçıkları hazırlanabilir.
12. Okullar; kendi kuruluş ve gelişimini yansıtan, yöresine ait ürünler ile öğretmen ve öğrencilerin ürettiği ürünlerin sergilendiği "**okul müzesi**" oluşturabilirler.